

AVTAL avseende genomförande av del av Tvärbanan Kistagrenen inom Stockholms stad, Kistagången

mellan

AB Storstockholms Lokaltrafik och
Region Stockholm

och

Stockholms stad

Bilagor

- Bilaga 1. Plankarta
- Bilaga 2. Illustrationsplaner
- Bilaga 3. Huvutidplan
- Bilaga 4. Arbets- och etableringsområden
- Bilaga 5. Avtal avseende hantering av träd och vegetation i samband med utbyggnad av Tvärbanan Kistagrenen inom Stockholms stad
- Bilaga 6. Nyttjanderättsavtal teknikbyggnad
- Bilaga 7. Bygghandling för spont vid kraftledningsstolpe
- Bilaga 8. Gestaltungsförslag stödmur och spont mot vägport E4

1 Parter

AB Storstockholms Lokaltrafik, org. nr. 556013-0683 och Region Stockholms, org. nr. 232100-0016, genom dess trafiknämnd, nedan gemensamt kallade SL

och

Stockholms stad, org. nr. 212000-0142, genom dess exploateringsnämnd och trafiknämnd nedan kallad Staden.

SL och Staden kallas i det följande var för sig för Part och gemensamt för Parterna.

2 Bakgrund

Tvärbanans Kistagren ska byggas ut från Norra Ulvsunda i Stockholms stad till Helenelund i Sollentuna kommun via Bromma Blocks, Bromma flygplats och Solvalla i Stockholms kommun, Rissne, Ursviks torg och Ursvik norra i Sundbybergs kommun samt Ärvinge, Kista och Kistamässan i Stockholms kommun. Sträckan omfattas av elva detaljplaner, varav nr 1-5 och nr 9-10 ligger inom Stockholms kommun. För nr 1-3 (Norra Ulvsunda, Bromma Blocks och Bromma flygplats) är tvärbanan färdigställd, nr 4-5 (Solvalla och Sundbybergskopplet) har detaljplanerna vunnit laga kraft och utbyggnad pågår och för nr 9 Ärvinge pågår planarbetet. Detta avtal gäller genomförandet av detaljplan nr 10 Kistagången.

Utbyggnaden av Kistagrenen på Kistagången, mellan Jan Stenbecks Torg till kommungräns mot Sollentuna, planläggs i detaljplan *Tvärbanan Kistagrenen, sträckan Kistagången, del av fastigheten Akalla 4:1 m.fl., Dp 2017-15790*, nedan kallad Detaljplanen, se Bilaga 1. Utformningen av den plats som enligt Detaljplanen är utlagd som allmän plats framgår av illustrationsplanerna i Bilaga 2.

Genomförandebeslut om Tvärbanans utbyggnad togs i landstingsfullmäktige 2016-12-13.

3 Definitioner

Trafikanläggningen	Spårvägen med kraftförsörjning, signalanläggning, teknikbyggnader samt avvattningsanordningar som betjänar spårvägen. I Trafikanläggningen ingår även hållplatser med möblering, utrustning och anslutande ramper och trappor.
Direkta följdkonsekvenser av Trafikanläggningen	Återställningsarbeten på Stadens mark och anläggningar som krävs på grund av Trafikanläggningens genomförande.
Detaljplanen	Detaljplan för Tvärbanans Kistagren, sträckan vid Kistagången, del av fastigheten Akalla 4:1, Dp 2017-15790
Projektet	Projektet innefattar utbyggnaden av Kistagrenen där den del av Trafikanläggningen som omfattas av Detaljplanen och Direkta följdkonsekvenser av Trafikanläggningen ingår.
Teknikbyggnaden	Den teknikbyggnad som SL ska uppföra inom Detaljplanens E1-område med egenskapsbestämmelsen e220, innehållande el, tele, signal och utrustning (bl.a. likriktare) för strömförsörjning av spårvägen.

4 Syfte och omfattning

Avtalet syftar till att reglera genomförandet av Projektet och ansvarsförhållanden mellan SL och Staden.

5 Förutsättningar för Parternas samordning och samarbete

5.1 Organisation och arbetssätt

Parterna ansvarar för att bemanna sin organisation med tillräckliga resurser för sina åtaganden enligt detta avtal. Parterna har en gemensam styrgrupp med ansvar att främja god samverkan och framdrift för Projektet.

5.2 Kontaktpersoner

Kontaktperson för SL vid avtalstecknandet är:
Funktionsansvarig Planer och avtal, Sara Söderstam

Kontaktperson för Staden vid avtalstecknandet är:
Ansvarig Kistagrenen inom Kista, exploateringskontoret, Madeleine Persson
Ansvarig Kistagrenen, trafikkontoret, Lotten Svedberg

5.3 Tidplan

Projekteringsarbetet för Tvärbanans Kistagren påbörjades under hösten 2016. Trafikstart för Tvärbanan Kistagrenen sträckan Norra Ulvsunda till Ursvik norra planeras till våren 2022 och från Ursvik norra till Helenelund 2024. En översyn av tidplanen pågår. Huvudtidplanen för Kistagången framgår av bilaga 3.

Parterna ska hålla varandra väl informerade om varandras arbeten och dess tidplaner inom avtalsområdet och om omständigheter som kan komma att påverka Projektets genomförande.

5.4 Angränsande projekt

Utbyggnaden ska enligt *Avtal om finansiering och samverkan för utbyggnaden av Tvärbana Norr Kistagrenen inom Stockholms stad* ta hänsyn till pågående och kommande stadsutveckling och Parterna ska samordna Projektets utbyggnad med angränsande projekt. Parterna har bland annat identifierat nedanstående områden där särskild samordning krävs bl.a. vad gäller nyttjande av etableringsytor och arbetsområden. Parterna har som avsikt att för nedanstående projekt eller för andra angränsande projekt som kan tillkomma, om någon av Parterna så begär, teckna samordningsavtal.

- *Hekla*
Allmänna Pensionsfondens Fastighets Nr 63 KB utvecklar fastigheten Hekla 1 för i huvudsak kontorsändamål. I samband med detta gör Staden en upprustning av Grönlandsparken samt bygger en ny lokalgata som båda gränsar till Kistagången.
- *Hornafjord*
Memory Hotel AB utvecklar fastigheten Hornafjord 3 för att bygga bostäder. I samband med detta gör Staden en upprustning av Grönlandsgatans parkstråk som sträcker sig mellan Borgarfjordsgatan och Kistagången.
- *Skalholt*
Bostadsrättsföreningen Kista Square Garden har tagit fram en ny detaljplan för fastigheten Skalholt 1 som möjliggör ombyggnad och tillbyggnad av

befintlig byggnad för i huvudsak bostäder. I samband med detta gör Staden en upprustning av Isafjordsgatan, från Kistagången till Blåfjällsgatan.

- *Parkerings- och kraftledningsområde*
Staden planerar att utveckla området längs E4:an, som idag är upplåtet för parkering och kraftledning.

5.5 Delaktighet i angränsande projekt

Avseende ovan pågående och planerade projekt ska, om så erfordras, samverka mellan SL och Staden samt berörd byggherre i frågor som rör Trafikanläggningen, såväl under som efter Projektets genomförande. SL bekräftar att SL på egen bekostnad ska medverka till dessa angränsande projekts genomförande, genom att vara allmänt behjälpligt och i skälig omfattning t.ex. granska handlingar, tillhandahålla tillämpligt regelverk för Trafikanläggningen, delta i samordning och liknande åtgärder. I SLs kostnadsansvar ingår inte faktiska åtgärder som behöver vidtas på eller i anslutning till Trafikanläggningen till följd av de angränsande projekten.

5.6 Informationssamverkan

Parterna är överens om att löpande kommunikation och information om Projektets planering och genomförande ska ske till allmänheten och näringsidkare m.fl.

För att leda det gemensamma kommunikationsarbetet finns ett kommunikationsråd bestående av representanter för Parterna. SL är sammankallande. Parterna avser ta fram en kommunikationsplan i samband med produktionsstart för gemensam kommunikation som ska innehålla riktlinjer och förtydliga ansvarsförhållanden för den gemensamma kommunikationen i genomförandet. Vardera Part har dock huvudansvar för att informera om de arbeten Parten är byggherre för.

6 Myndighetsbeslut och tillstånd

SL ansvarar för samtliga myndighetskontakter och tillstånd med anledning av Projektet.

7 Avtal

7.1 Tidigare tecknade avtal

Avtal om finansiering och samverkan för utbyggnaden av Tvärbana Norr Kistagrenen inom Stockholms stad (nedan kallat Finansieringsavtalet)
Finansieringsavtalet undertecknades av SL och Staden 2016-02-26 respektive 2016-06-27. Finansieringsavtalet syftar till att reglera de grundläggande

förutsättningarna för genomförandet av Kistagrenen inom Stockholms stad och ligger till grund för detta genomförandeavtal.

Genomförandeavtal rörande övriga sträckor för Tvärbanans Kistagren

Genomförandeavtal som sedan tidigare tecknats mellan Parterna för Tvärbanans Kistagren är sträckan för följande detaljplaner: nr 1 Norra Ulvsunda (2018-09-13), nr 2 Bromma Blocks (2010-03-05), nr 3 Bromma flygplats (2019-09-02), nr 4 Solvalla (2020-04-16) och nr 5 Sundbybergskopplet (2020-07-02). Framtagande av avtal för detaljplan nr 9 Ärvinge har ännu inte påbörjats. Detta avtal är nr 10.

Avtal avseende genomförande av tillfällig omledning av E4:an, inför utbyggnad av Tvärbanan Kistagrenen inom Stockholms stad, nedan kallat Omledningsavtalet. Avtalet syftar till att reglera förutsättningarna för genomförandet av den tillfälliga omledningsvägen och ansvarsförhållandena mellan SL och Staden.

Avtal rörande parkeringsplatser vid E4:an

Ett avtal har tecknats mellan SL och Klöver Karita AB och Klöver Eenora AB avseende Klöverns parkeringsplatser vid E4:an i samband med utbyggnaden av Tvärbanans Kistagren. Nya arrendeavtal har även tecknats mellan Staden och Klöver Karita AB och Klöver Eenora AB avseende dessa parkeringsplatser.

Avtal rörande fasadinfästningar Kistagången

Staden och SL har tecknat trepartsavtal med fastighetsägare/tomträttshavare längs Kistagången avseende fasadinfästningar för tvärlinor för spårväg och fasadinfästningar för belysning. I dessa avtal fastställs att servitutsavtal för tvärlina för spårväg samt upplåtelseavtal för belysning ska tecknas. Fastigheter som detta gäller är Keflavik 2, Hekla 1, Färöarna 3 och Skalholt 1.

Staden och SL har också tecknat trepartsavtal med fastighetsägare/tomträttshavare längs Kistagången avseende fasadinfästningar för enbart belysning. I dessa avtal fastställs att upplåtelseavtal för belysning ska tecknas. Fastigheter som detta gäller är Helgafjäll 5, Isafjord 4, Borgarfjord 4 och Lidarände 1.

För fastigheten Helka 1 innehåller servitutsavtalet även en rättighet för en kontaktledningsstolpe.

Servitutsavtal för fasadinfästningar för kontaktlina har tecknats mellan SL och ägarna/tomträttshavarna till fastigheterna Lidarände 1, Isafjord 4, Helgafjäll 5, Borgarfjord 3 och Borgarfjord 4.

Upplåtelseavtal för fasadinfästningar för belysning har tecknats mellan Staden och ägaren till fastigheten Borgarfjord 3.

Avtal rörande Skalholt 1

Skalholt 1 ägdes tidigare av Staden och var upplåten med tomträtt. Tomträttshavaren har nu friköpt fastigheten. Staden har i en överenskommelse om exploatering mellan Staden och tomträttshavaren och de nya fastighetsägarna kommit överens om att servitut ska bildas för gång- och cykelväg inom ett område markerat med x inom den för Skalholt 1 gällande detaljplanen. Servitutet medför en ombyggnad av byggnaden på fastigheten. I och med att Staden hanterat servitutet men SL ska betala ersättningen för det har ett avtal träffats mellan Staden och SL kallat *Avtal avseende ersättning för servitutsupplåtelse*. För hantering av ombyggnaden av byggnaden på Skalholt 1, och kostnaderna för den, har SL tecknat ett genomförandeavtal med de nya ägarna till Skalholt 1.

Avtal avseende hantering av träd och vegetation i samband med utbyggnad av Tvärbanan Kistagrenen, nedan kallad Trädavtalet

I samband med tecknandet av detta genomförandeavtal tecknar Parterna ett avtal avseende hantering av träd och vegetation i samband med utbyggnad av Kistagrenen inom Stockholms stad. Avtalet beskriver hur befintliga träd inom Staden ska hanteras i de olika områdena längs den nya dragningen av Kistagrenen, vilka regelverk som ska följas vid hantering och återplantering av träd samt hur kostnader och ansvar fördelas mellan parterna. Avtalet utgör ett komplement till genomförandeavtalen för detaljplanerna nr 4, 5, 9 och 10, som har eller ska upprättas mellan SL och Staden.

7.2 Kommande avtal mellan Parterna

Servitut

Inom ramen för Projektet avser Staden och Region Stockholm att teckna avtal om servitut för Trafikanläggningen. Avtal om servitut för Trafikanläggningen tecknas efter färdigställd anläggning.

Nyttjanderättsavtal för arbets- och etableringsområden

Efter tecknandet av detta genomförandeavtal ska Parterna teckna separata nyttjanderättsavtal för de arbets- och etableringsområden som SL behöver på Stadens mark innan marken tas i anspråk för ändamålet, se punkt 9.3 nedan.

Tillfällig nyttjanderätt för Teknikbyggnaden

I samband med tecknandet av detta genomförandeavtal tecknar Parterna avtal om tillfällig nyttjanderätt för Teknikbyggnaden. I avtalet regleras även rätt till tillfartsväg och rätt att dra ledningar till Teknikbyggnaden. Kopia av avtalet finns i bilaga 6. Se vidare under punkt 8.1 och rubriken Teknikbyggnaden.

Skriftlig överenskommelse om ledningsomläggningar

SL ska informera Staden i så tidigt skede som möjligt om planerade ledningsomläggningar som berör Stadens mark. Staden ska i egenskap av markägare skriftligen godkänna föreslagna ledningsomläggningar innan ledningsomläggning får genomföras.

7.3 Kommande avtal som SL förhandlar och upprättar för Stadens räkning

I Finansieringsavtalet § 11 framgår att ”SL svarar för samtliga kostnader för åtkomst av mark och utrymmen enligt denna punkt såsom intrångsersättningar till tredjeman för inlösen av mark, frivilligt överenskomna ersättningar till arrendatorer, tomträttshavare, hyresgäster eller andra rättighetshavare och samtliga rättegångskostnader inklusive kostnader för av Staden anlitate ombud.”

Upplåtelseavtal för fasadinfästningar

Kvarstående upplåtelseavtal för fasadinfästningar på fastigheterna längs med Kistagången enligt punkt 7.1 kommer att tecknas efter undertecknandet av detta avtal. Detta gäller fastigheterna Keflavik 2, Hekla 1, Färöarna 3, Skalholt 1, Helgafjäll 5, Isafjord 4, Borgarfjord 4 och Lidarände 1.

Avtal med Svenska kraftnät gällande spont

Kistagången och vägporten under E4:an ska breddas för att möjliggöra Tvärbanans utbyggnad. Till följd av det måste en spont uppföras för att skydda den kraftledningsstolpe som står intill E4:an vid vägporten. Avtalet ska ge staden rätt till åtkomst till sponten för nödvändig tillsyn, drift och underhåll. Se vidare under rubriken Spont, i punkt 8.2.

7.4 Övriga avtal

Överenskommelse om fastighetsreglering rörande Helgafjäll 5

En del av fastigheten Helgafjäll 5 ligger inom Detaljplanen. Den delen är idag planlagd som kvartersmark men ska i och med Detaljplanen övergå till allmän plats. Staden äger Helgafjäll 5 men upplåter den med tomträtt till Klöver Karita AB. En överenskommelse om fastighetsreglering ska tecknas mellan Staden och Klöver Karita AB för att överföra denna del till Stadens fastighet Akalla 4:1. För hantering av ersättning samt skada på tredje man, se vidare under punkterna 11.1.2 och 16.

8 Projektering

SL ansvarar för projektering av Projektet med undantag av belysning av kommunala anläggningar samt trafiksignaler.

Staden ansvarar för projektering av belysning av kommunala anläggningar samt trafiksignaler. Staden ska följa SL:s tidplan i sin projektering och ingå i SL:s projekteringsorganisation. SL ansvarar för att i god tid informera staden om tidplan för projekteringen.

8.1 Trafikanläggningen

Trafikanläggningens standard och gestaltning motsvarar den nivå som redovisas i SL:s gestaltungsprogram daterad 2019-04-29 och systemhandling daterad 2016-06-23.

Teknikbyggnaden

SL ska uppföra en teknikbyggnad med tillfällig placering, inom område markerat med E1 med egenskapsbestämmelse e220 i Detaljplanen enligt bilaga 1, där Staden vid senare tillfälle avser uppföra bebyggelse. När Staden avser att exploatera området kan Teknikbyggnaden behöva omlokaliseras till område E1 med egenskapsbestämmelse a1, eller annan placering enligt nyttjanderättsavtalet. Formerna för denna omlokalisering och SL:s åtaganden framgår av kopian på nyttjanderättsavtalet i bilaga 6.

Kontaktledningsstolpar

Mellan Jan Stenbecks Torg och Torshamnsgatan ska, där fasader finns, infästningar för bärlinor för kontaktledningen och belysning placeras i fasad. Undantaget fyra kontaktledningsstolpar med placering enligt röd ring på illustrationsplanerna i bilaga 2, eller annan placering som godkänts av Staden.

Exakt placering av fasadinfästningar för kontaktlinor och belysning beslutas i kommande projektering mellan SL och fastighetsägarna.

SL ansvarar för att servitut och upplåtelseavtal tecknas och att samtliga kontaktlinor och belysning placeras i fasad och inte i gata. SL:s åtagande är förenat med vite. För det fall överenskommelse med fastighetsägarna inte träffas och kontaktledningsstolpar ändå behöver placeras i gata ska SL utge vite till trafikkontoret på 3 miljoner kronor per kontaktledningsstolpe som placeras i gatemark, undantaget de fyra ovan angivna kontaktledningsstolparna. SL ska anses ha brustit i sitt åtagande om inte kontaktlinor och belysning är fästa i fasaden i samband med slutbesiktning. Om det beträffande fasadinfästning i Keflavik 2 är tekniskt omöjligt att utföra infästning med anledning av elektromagnetiska störningar ska Staden och SL uppta diskussion om annan lösning. Om Staden inom ramen för en sådan diskussion skriftligen godkänner ytterligare kontaktledningsstolpar än ovan fyra angivna, ska inte vite utgå för dessa.

8.2 Stadens anläggningar

Åtgärder på Stadens anläggningar ska utföras enligt Stadens gällande standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok. Staden ska, på SL:s begäran, inför projekteringsstart av avgränsat område identifiera gällande handlingar. Eventuella avsteg från standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok får inte ske utan särskilt godkännande från Staden genom dess trafikkontor. Eventuella avsteg från standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok ska redovisas.

Stadens anläggningar ska utformas i enlighet med illustrationsplanerna för Kistagången daterade 2020-12-17, med vissa förtydliganden enligt punkterna nedan.

I de fall en anläggning har en lägre standard än vad som är angivet i Stadens standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok, ska anpassning ske så att dessa krav uppfylls, om inte Parterna tecknat skriftlig överenskommelse om annat.

Parterna är överens om att SL under kommande projektering ska säkerställa att:

- Träd inryms längs Kistagångens nordvästra sida, enligt illustrationsplaner bilaga 2, där det inte är angöring för bilar.
- Minst 94 träd ska återplanteras längs Kistagången, Torshamnsgatan och Arne Beurlings torg.
- Korsningen Torshamnsgatan/Kistagången utformas så att den sänkta Torshamnsgatan kan ansluta till befintliga fastigheter, utfarter och gator. SL ska därför redovisa en uppdaterad systemhandling för korsningen som Staden ska granska innan detaljprojekteringen påbörjas.
- Korsningen Grönlandsgatan/Kistagången ska utformas med hänsyn till busstrafik. Stäms av med Region Stockholm och Staden innan arbetet påbörjas.
- Gångbanan över Nolsögatan ska utformas som genomgående gångbana.
- Gångbanans och fördröjningsmagasinens utformning och kontaktledningsstolparnas placering, på södra sidan av spåren, mellan Kistamässan och tunneln under E4:an behöver studeras mer i detalj. Gångbanan ska utformas och möbleras så att gående får en rak färdväg med tydlig linjeföring mellan Nolsögatan och fram till tunnelmynningen, där möbleringszon och planteringsytor inte ska utgöra barriärer för gående. Den utformning som illustrationsplanen, bilaga 2, redovisar för denna delsträcka behöver justeras i detaljprojekteringen. Staden ska godkänna utformningen.
- Bron över Isafjordsgatan ska breddas på södra sidan så att gångbanan följer samma linje över bron som övriga Kistagången.
- Hållplatsplattformar ska vara åtkomliga, med sänkt kantsten och ramp, från båda ändar av hållplats.
- Arne Beurlings torg är idag en gestaltad plats med materialval av hög kvalitet. Platsen ska även fortsättningsvis hålla en hög kvalitet i gestaltning och materialval. Gestaltning och materialval ska tas fram i samråd med trafikkontoret.

För övriga åtgärder som kan komma att påverka Stadens anläggningar ska SL när de får kännedom om dessa omedelbart presentera dessa för Staden och invänta godkännande innan åtgärden får genomföras.

Spont

Kistagången och vägporten under E4:an ska breddas för att möjliggöra Tvärbanans utbyggnad. Till följd av det måste en spont uppföras för att skydda den kraftledningsstolpe som står intill E4:an vid vägporten. Då sponten kommer att vara ett påtagligt inslag i stadsmiljön är det av stor vikt att denna gestaltas.

SL har fullt ansvar för sponten. Efter skriftlig överenskommelse med Staden och när krav enligt nedan är uppfyllda ska Staden ta över ansvaret.

Följande krav ska vara uppfyllda innan Staden kan ta över ansvaret/ägandet.

- Ett avtal ska vara tecknat mellan Staden och Svenska kraftnät. Avtalet ska ge staden rätt till åtkomst till sponten för nödvändig tillsyn, drift och underhåll.
- Sponten ska vara utformad i enlighet med följande funktionskrav:
  - Principutformning enligt bilaga 7 och 8.
  - Följa regelverk enligt teknisk handbok eller annat senare regelverk som tillämpas av Trafikverket.
  - Sponten och muren ska kläs i växtlighet. Växtligheten ska vara torktålig och kräva minimal skötsel. Växtval som slingrar sig ner för, snarare än klättrar uppför, sponten ska ses över. Val av växtlighet ska godkännas av trafikkontoret.
  - Spont och stödmurar ska vara gestaltade och ha någon form av beklädnad.
  - Gestaltningen ska godkännas av Staden. Materialen ska vara robusta och tåla väghållningsåtgärder.
  - Räcknet ska följa de krav som finns på fallskyddsräcke. Kulör och exakt placering ska bestämmas i samråd med trafikkontoret.
  - Granskning av handlingar ska ha skett i enlighet med 8.6.

I enlighet med Trädavtalet ska SL ansvara för växtligheten i sponten under tre växstsäsonger

8.3 Godkända avsteg

- Enligt Finansieringsavtalet ska cykelbanan längs Kistagångens sydöstra sida utföras med en bredd av 2,25 m. Detta är ett avsteg från Stadens riktlinjer som redan har godkänts av Staden.
- Tidigare framtagen sektion enligt Finansieringsavtalet har justerats under framtagandet av Detaljplanen enligt överenskommelse mellan Parterna. I den justerade sektionen ligger spåren centrerat för att möjliggöra samma bredder

på gångbanorna på var sida om körbanan på sträckan mellan Jan Stenbecks Torg och Torshamnsgatan. En dubbelriktad cykelbana anläggs på södra sidan och angöringsfickor på norra sidan.

8.4 **Ledningar**

SL ansvarar för projektering av ledningsomläggningar. Staden ska godkänna föreslagna ledningsplaceringar i Stadens mark utifrån föreslagna ledningssamordningsplaner innan detaljprojektering påbörjas.

Staden ska granska och godkänna projekteringshandlingar avseende ledningar enligt punkt 8.6. I de fall ändringar sker ska Stadens godkännande inhämtas.

Enligt punkt 7.2. ska Stadens skriftliga godkännande av ledningsomläggningar inhämtas innan genomförande påbörjas.

8.5 **Standardhöjning**

För standardhöjning avseende funktioner som inte finns vid detta avtals tecknande och/eller önskemål om en standard som är högre än Stadens gällande standard i form av material och omfattning, ska överenskommelse träffas skriftligen mellan Parterna. Principen är att den Part som önskar standardhöjning eller funktionstillägg ska bära hela merkostnaden för åtgärden.

8.6 **Granskning av handlingar**

Innan byggnation startar ska SL ge Staden möjlighet att granska handlingar för följande:

- Handlingar som berör eller påverkar Stadens anläggningar, miljön i närheten av Stadens anläggningar, Stadens mark eller Stadens angränsande projekt i området.
- Ledningsomläggningar avseende ledningar och därtill hörande anordningar i Stadens mark.

Granskningsprocessen utgörs av formell granskning av färdigställd handling. Eventuella avsteg från Stadens gällande standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok ska redovisas av SL senast tre veckor innan granskning och godkännas av Staden innan formell granskning påbörjas, se vidare under punkt 8.2. Staden ska tre arbetsveckor efter att SL redovisat eventuella avsteg skriftligen meddela om avstegen godkänns. Om Staden inte godkänner avstegen och samstämmighet inte uppnås, eskaleras frågan till styrgrupp för beslut om vidare hantering.

SL aviserar 4 veckor innan formell granskning. Formell granskningstid utgörs av 15 arbetsdagar eller längre under semesterperioderna på sommaren och kring jul. SL

tillhandahåller Staden utskrivna ritningskopior (A1) och textdokument (A4) för granskning i tre exemplar.

Om Staden vid granskning påträffar betydande avsteg, eller flera avsteg som gemensamt bedöms som betydande, från Stadens standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok, som inte redovisats av SL enligt ovan, avbryts granskningen. SL ska därefter skicka över nya handlingar där avstegen redovisas. Staden ska tre arbetsveckor efter att SL sânt över de nya handlingarna skriftligen meddela om avstegen godkänns. Om Staden inte godkänner avstegen och samstämmighet inte uppnås, eskaleras frågan till styrgrupp för beslut om vidare hantering.

Om Staden påträffar avsteg från Stadens standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok som inte redovisats av SL, men som inte bedöms vara betydande förlängs granskningstiden med två veckor.

Staden lämnar sina granskningskommentarer i upprättat granskningsprotokoll. Staden ska även ges möjlighet att granska reviderade bygghandlingar. SL redovisar vilka åtgärder som vidtas och när samstämmighet råder ska Staden skriftligen bekräfta hanteringen av granskningssynpunkterna. Om samstämmighet inte uppnås eskaleras frågan till styrgrupp för beslut om vidare hantering.

9 Genomförande

SL ansvarar för samtliga genomförandearbeten inom Projektet.

9.1 Byggnad i närhet av Stadens anläggningar

SL förbinder sig att vid genomförandet av Projektet följa Stadens allmänna föreskrifter som gäller vid anläggning och byggnadsarbete intill vägområde.

9.2 Belysnings- och trafiksignalanläggningar

SL ska i enlighet med Finansieringsavtalet genomföra och bekosta Projektet, i vilket belysnings- och trafiksignalanläggningar ingår.

Med undantag från ovan utför trafikkontoret installationsarbetena på SL:s bekostnad. Såvitt gäller belysningsanläggningar ansvarar trafikkontoret även för materialinköp. Trafikkontoret vidarefakturerar samtliga kostnader till SL, inklusive trafikkontorets interna arbetstid och kostnader för inhyrda konsulter. Ett PM med information om kontaktvägar och avropsinformation ska tas fram av Parterna.

9.3 Arbets- och etableringsområden

Staden ska upplåta erforderlig mark för arbets- och etableringsområden. Upplåtelsen ska vara vederlagsfri. Arbets- och etableringsområdenas omfattning framgår av Bilaga 4. Parterna ska dock reglera nyttjande i nyttjanderättsavtal. Utgångspunkten för upplåtelseerna ska vara de ytor som anges i Bilaga 4. Parterna är medvetna om att arbets- och etableringsområden kan behöva samordnas med pågående eller planerade stadsbyggnadsprojekt, befintlig trafik/gång- och cykeltrafik eller annan allmännyttig verksamhet.

Ytor för arbets- och etableringsområden inom kvartersmark eller ej planlagd mark upplåts av Staden med nyttjanderätt. Ytorna upplåts fram till den 31 december 2025.

Kommande nyttjanderättsavtal kommer enbart omfatta de områden enligt Bilaga 4 som ägs av Staden. SL åtar sig att följa Svenska kraftnäts gällande regelverk vid nyttjandet av områdena. Vid nyttjande som påverkar Svenska kraftnäts ledningsrätt ska SL inhämta Svenska kraftnäts tillstånd.

För den del av arbets- och etableringsområden som ligger på allmän plats ska SL, eller av SL anlita en entreprenör, i god tid före byggstart samråda med Staden om vilka ytor som behövs och under hur lång tid dessa behövs. Upplåtelse av allmän plats för arbets- och etableringsområden kräver polistillstånd enligt ordningslagen. SL ska ansöka om polistillstånd för den med Staden överenskomna ytan.

SL ska tillse att anlita en entreprenör håller sig inom godkända arbets- och etableringsområden. SL är införstått med att Staden kan komma att kräva skadestånd för olovlig markanvändning om SL eller dess entreprenör nyttjar mark utanför den godkända ytan.

Staden har rätt att ta markprover inom arbets- och etableringsområdena enligt Bilaga 4 under upplåtelseperioden. Staden måste dock skriftligen underrätta SL senast 2 veckor innan markproverna behöver genomföras.

Staden har i förhållande till SL inget ansvar för arbets- och etableringsområdena under den tid SL ianspråktar områdena.

9.4 Drift och underhåll

Där utbredningen av de ianspråkta ytorna för arbets- och etableringsområden innebär att omkringliggande ytor inte är möjliga att drifta och underhålla av Staden, ska SL utföra och bekosta erforderliga drift- och underhållsåtgärder. Dessa drift- och underhållsåtgärder behöver endast utföras på ytor som allmänheten har tillgång till.

Med erforderliga drift- och underhållsåtgärder enligt ovan avses t.ex. korrigerande av plattor och kantstenar vid sättningar, lagning av slithål och annan lagning vid behov. Med drift avses snöröjning, halkbekämpning, sopning, sand- och lövupptagning samt städning. Snöröjning och halkbekämpning ska uppfylla Stadens minimikrav vad gäller åtgärdstider och utförande. I drift ingår även slamsugning av dagvattenbrunnar. Slamsugning utförs normalt en gång per år och vid behov.

9.5 Trafikanordningsplan

SL eller av SL anlita entreprenör, ansöker om trafikanordningsplan för de ytor där Staden är väghållare.

9.6 Återställning av mark för arbets- och etableringsområden samt byggtrafik

Efter nyttjanderättstidens slut förbinder sig SL att återställa marken i ursprungligt skick om inte annat överenskommit mellan Parterna. SL ska kalla Staden till gemensam besiktning av marken innan den tas i anspråk och några arbeten påbörjas. Inför upphörande av nyttjanderätten ska SL kalla Staden till besiktning av marken. SL ansvarar för att protokoll upprättas vid syn före tillträde och vid återlämnande.

Ändring av SL:s återställningsåtagande i enlighet med Omledningsavtalet

I enlighet med Omledningsavtalet ansvarar SL för att återställa stadens mark i ursprungligt skick eller i det skick Staden godkänner. Undantag kan ske för de ytor som kommer ianspråk, tillfälligt eller permanent, för utbyggnaden av Tvärbanan.

Vissa av dessa ytor och anläggningar ska enligt Detaljplanen ges en ny användning. Därmed undantas följande delar från återställningsåtagande enligt

Omledningsavtalet:

- Ytor som kommer att ianspråk för Trafikanläggningen enligt Detaljplanen.
- Ytor som efter upphörandet av nyttjanderättstiden enligt Omledningsavtalet fortsatt behövs för utbyggnaden av Tvärbanan enligt Detaljplanen. Dessa ytor ska istället återställas efter nyttjanderättstidens slut enligt första stycket ovan. Med ursprungligt skick avses skicket vid den tidpunkt då SL tillträdde markområdet enligt Omledningsavtalet.
- Det område där Teknikbyggnaden, och det som till den upplåtelsen omfattas, ska anläggas. Återställande regleras istället i separat nyttjanderättsavtal.
- Ledningar som läggs om i enlighet med Detaljplanen. Dessa ytor ska istället återställas efter nyttjanderättstidens slut enligt första stycket ovan. Med ursprungligt skick avses skicket vid den tidpunkt då SL tillträdde markområdet enligt Omledningsavtalet.

9.7 Påverkan på trafik under byggtiden

Trafikpåverkande åtgärder får utföras först efter att godkänd trafikordningsplan föreligger.

Kistagången och Torshamnsgatan ska vara tillgänglig för gång- och cykeltrafik under hela byggtiden.

9.8 Träd och vegetation

Innan byggstart ska Parterna gemensamt inspektera sådana träd och annan vegetation som ska bevaras eller ersättas och som kan beröras av genomförandet. Vid denna inspektion ska status och eventuella skyddsåtgärder för berörda träd och vegetation säkerhetsställas.

I övrigt ska hantering av träd och vegetation längs hela tvärbanans Kistagren ske enligt "Avtal avseende hantering av träd och vegetation i samband med utbyggnad av Tvärbanan Kistagrenen inom Stockholms stad", se kopia i Bilaga 5.

Enligt länsstyrelsens beslut 2020-05-08 (beteckning 521-48835-2019) "Avverkning av alléträd på fastigheten Akalla 4:1 i Stockholms kommun" ska 94 stycken träd återplanteras på Kistagången, Torshamnsgatan och Arne Beurlings Torg.

10 Besiktning, syneförrättning och överlämning mm

10.1 Besiktningar av Stadens anläggningar mm

Staden har rätt att utöva teknisk kontroll på de anläggningar som ska överlämnas till Staden. Arbetena ska kvalitetssäkras av SL enligt gällande normer.

SL ska kalla Staden till relevanta byggmöten, kvalitetsrevisioner och liknande. Staden ska delta i syn, del-, slut- och efterbesiktningar. SL ska kalla Staden skriftligen minst 3 veckor i förväg. I samband med kallelse till slutbesiktning ska relationshandlingar överlämnas till Staden för granskning. En oberoende besiktningsman utses av SL.

Om någon av Stadens anläggningar ej kan godkännas ska felen åtgärdas skyndsamt och en efterbesiktning genomförs efter att felen har åtgärdats.

10.2 Överlämning av Stadens anläggningar

Stadens anläggningar ska överlämnas till Staden efter godkänd slutbesiktning vid särskilt överlämnandemöte som SL kallar till. Inga kvarstående besiktningsanmärkningar ska finnas kvar vid överlämnandet.

Minst 3 veckor innan överlämnandemötet ska SL överlämna handlingar enligt nedan:

- Slutgiltiga relationshandlingar enligt 10.4 i original.
- Sammanställning över samtliga avsteg från Stadens gällande standard, styrdokument, riktlinjer och teknisk handbok samt dokumentation på Stadens godkännande av avstegen. Detta avser även avsteg från granskade bygghandlingar.

Vid överlämnandemöte ska garantihandlingar överlämnas och Staden inträder därefter som part i garantin gentemot utförande entreprenör för anläggningarna, se nedan.

SL ansvarar för att kalla till garantibesiktning för anläggningar enligt 10.3. Detta gäller även för eventuella tillkommande anläggningar som SL utför och sedan överlämnar till staden.

Vid överlämnande av anläggningar till Staden övergår ansvaret för drift och underhåll till Staden. Inom 2 år efter Stadens formella övertagande av sin del av den nya/ombyggda anläggningen, ska SL upprätta en skriftlig nöjdförklaring som undertecknas av Parterna, under förutsättning att Staden är nöjd med sin del av den nya/ombyggda anläggningen. Om Staden inte skulle vara nöjd med sin del av den nya/ombyggda anläggningen, dvs. om anläggningarna inte uppfyller kraven i Stadens standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok, ska SL avhjälpa eventuella avsteg som inte godkänts av Staden. Om så inte sker inom skälig tid har Staden rätt att åtgärda dessa på SL:s bekostnad.

10.3 Relationshandlingar

Relationshandlingar för Stadens anläggningar ska vara försedda med Stadens stämpel och ritningsnummer. De ska redovisas digitalt i dwg-format samt i PDF-format. Teknisk handbok ska följas.

I relationshandlingarna ska även ingå:

- Erforderliga intyg och ev. fullskaliga provtagningar.
- Erforderliga driftsinstruktioner och skötselanvisningar
- Dokumentation av kvalitetssäkring/egenkontroll

10.4 Garantier

SL överför till Staden, i oförändrat skick och omfattning, de garantiåtaganden som gäller för anläggningar som Staden övertar. Garantitiden börjar löpa efter godkänd slutbesiktning av aktuell anläggning om inget annat redovisats.

11 Ekonomi

11.1 Kostnader

SL ansvarar för samtliga kostnader för projektering, upphandling och genomförande av Projektet med de undantag som Parterna överenskommer.

Vardera Part bekostar sin egen projektledning, granskning och kontroll.

11.1.1 Standardhöjning gång- och cykelbana

Enligt "Avtal om finansiering och samverkan för utbyggnad av Tvärbana Norr Kistagrenen inom Stockholm stad" ersätter Staden SL med 5,5 Mkr för standardhöjning i form av breddad gång- och cykel förbindelse mellan Kista och Helenelund.

11.1.2 Intrångsersättning Helgafjäll 5

SL ska som intrångsersättning för det område inom fastigheten Helgafjäll 5 som enligt Detaljplanen planläggs som allmän plats betala Staden 687 500 kr. Ersättningen ska erläggas senast 2022-10-31.

12 Eventuellt tillkommande standardhöjning

Om Parterna under Projektets gång kommer överens om ytterligare standardhöjningar fakturerar utförande Part den andra Parten enligt verifierade självkostnader.

13 Stadens kostnader för projektering

För av Staden utförd projektering faktureras SL i enlighet med Stadens ramavtalspriser, samt gällande timprislista för egen personal.

13.1 Utbetalning av medfinansiering

Utbetalningar av medfinansiering sker enligt *Överenskommelse avseende fördelning och indexreglering av medfinansiering enligt – "Avtal om finansiering och samverkan för utbyggnad av tvärbana Norr Kistagrenen inom Stockholms stad"*.

14 Fakturering mellan Parterna

Fakturan ska vara specificerad på sätt som fastställs av Parterna i samråd.

Faktura ska omfatta verkligt nerlagd kostnad och vara verifierad.

Vid eventuella tillkommande standardhöjningar ska verifikat granskas och godkännas av den kostnadsbärande Parten innan faktura får skickas.

15 Betalning

Fakturering ska ske månadsvis med 30 dagar som betalningsvillkor.

16 Skada på tredje man mm

Med skador gentemot tredje man (fastighetsägare, tomträttshavare, nyttjanderättshavare eller annan) avses exempelvis evakuering, störning, intrång etc. i byggnader, anläggningar och verksamheter enligt gällande lagstiftning inom bland annat skadeståndsrättens och miljörettens område.

SL ansvarar för, hanterar samt bekostar eventuella skador gentemot tredje man till följd av byggandet av Projektet.

Parterna svarar enskilt för, hanterar samt bekostar eventuella skador gentemot tredje man till följd av egna angränsande projekt.

Helgafjäll 5

Enligt punkten 11.1.2 erhåller Staden intrångsersättning för det markområde inom Helgafjäll 5 som planläggs som allmän plats enligt Detaljplanen. Med undantag från första stycket ovan svarar Staden gentemot innehavaren av tomträtten till Helgafjäll 5 för anspråk på intrångsersättning som denne kan komma att göra gällande med anledning av att mark frångår tomträttsfastigheten enligt punkten 11.1.2.

Om Staden genom lagakraftvunnet beslut eller dom åläggs att utge sådan intrångsersättning till tomträttshavaren svarar dock SL för den del av ersättningen som överstiger belopp enligt punkten 11.1.2.

SL svarar alljämt även för andra krav från innehavaren av tomträtten till Helgafjäll 5 som kan uppkomma till följd av Projektet såsom ersättning för annan skada på grund av intrång i byggnad eller anläggning samt störning i verksamheter enligt gällande lagstiftning inom bland annat skadeståndsrättens och miljörettens område.

17 Ändringar och tillägg

Ändringar eller tillägg till detta avtal ska vara skriftliga och behörigt undertecknade för att gälla.

18 Överlåtelse

SL har rätt att, utan kvardröjande ansvar, överlåta eller upplåta (helt eller delvis) sina rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal till organisation eller bolag som, direkt eller indirekt, ägs eller kontrolleras av Region Stockholm eller AB Storstockholms Lokaltrafik.

19 Tvist

Tvist angående tolkning och tillämpning av detta avtal ska avgöras av allmän domstolsprövning med Stockholms tingsrätt som första instans om inte annat följer av tvingande lag.

20 Avtalstid

Detta avtal gäller t.o.m. det datum för då Parternas samtliga åtaganden enligt detta avtal är fullföljda och slutreglerade.

21 Avtalets giltighet

Såsom förutsättning för giltigheten av detta avtal gäller

- att Detaljplanen antas senast 2022-12-31 genom beslut som senare vinner laga kraft.

Brister denna förutsättning ska detta avtal omedelbart, och utan krav på vidare åtgärder från någon av Parterna, till alla delar vara förfallet och inte föranleda ersättningsrätt för någon av Parterna.

Även för det fall avtalet förfaller ska SL alltjämt ansvara för samtliga arbeten och åtgärder som vidtagits inom ramen för Projektet. SL svarar därvid för att snarast möjligt slutföra eller återställa ledningsomläggningar och andra förberedande arbeten samt för att utföra övriga återställningsarbeten på Stadens mark och anläggningar.

Detta avtal har upprättats i tre exemplar, varav SL och Staden tagit var sitt.

**För AB Storstockholms
Lokaltrafik**

**För Staden genom dess
exploateringsnämnd**

Stockholm den _____

Stockholm den _____

_____
Underskrift

_____
Underskrift

_____
Namnförtydligande

_____
Namnförtydligande

_____
Underskrift

_____
Underskrift

_____
Namnförtydligande

_____
Namnförtydligande

**För Region Stockholm
genom dess trafiknämnd**

**För Staden genom dess
trafiknämnd**

Stockholm den _____

Stockholm den _____

_____
Underskrift

_____
Underskrift

_____
Namnförtydligande

_____
Namnförtydligande

_____
Underskrift

_____
Underskrift

_____
Namnförtydligande

_____
Namnförtydligande